

Lausunto

06.02.2025

Asia: VN/26268/2022-MMM-189

Lausuntopyyntö luonnoksesta vesihuoltolain uudeksi 4 c §:ksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Korkein hallinto-oikeus on aiemmin 21.10.2024 antanut maa- ja metsätalousministeriölle lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi vesihuoltolain muuttamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt korkeinta hallinto-oikeutta antamaan lausunnon muutetusta luonnoksesta vesihuoltolain 4 c §:ksi, joka koskee kuntien vesihuollon omistuksen säilyttämistä. Säännöksellä toimeenpantaisiin eduskunnan päätöksessä (EK 26/2021 vp – KAA 2/2020 vp) edellytetty Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen perustuva sääntely, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Maa- ja metsätalousministeriö on perustuslaillisten selvitysten pohjalta muuttanut lakiluonnoksen 4 c §:ää niin, että kunta ei saisi myydä tai muutoin luovuttaa vesihuoltoon kohdistuvaa omistustaan, kun aiemman ehdotuksen mukaan kunnalla oli mahdollisuus luopua omistuksestaan osittain. Ministeriö on pyytänyt lausunnonantajia selkeästi ilmaisemaan lausunnoissaan sen, onko säännösehdotus kannatettava vai ei.

Korkein hallinto-oikeus esittää lausuntoaan seuraavan:

Korkein hallinto-oikeus ei ota kantaa siihen, onko ehdotettu säännös tavoitteeltaan kannatettava. Koska esityksen mukaan vesihuoltolaitoksen tulisi olla kokonaan kunnan omistuksessa, nykyisin yksityisessä omistuksessa olevien vesihuoltolaitosten edelleen luovutusta rajoitettaisiin. Tällä voi olla merkitystä muun muassa vesihuolto-omaisuuden jälleenmyyntiarvoon. Vesihuolto-omaisuuden tarkkaan määrittelyyn saattaa liittyä myös käytännön ongelmia. Mainittuja näkökohtia tulisi mahdollisuuksien mukaan käsitellä ehdotuksen perusteluissa arvioitaessa ehdotuksen

hyväksyttävyyttä esimerkiksi omaisuudensuojan kannalta. Korkein hallinto-oikeus esittää kuitenkin ehdotukseen lähinnä eräitä säädösteknisiä tarkennuksia.

Ehdotettu 4 c § on edelleen kirjoitettu osin epäjohdonmukaisesti siirtymäsäännöksen tapaan kuten aiempi ehdotus. Uudessa ehdotuksessa tämä koskee erityisesti pykälän 4 momenttia mutta myös pykälän 2 momenttia siltä osin kuin siinä säädetään laitoksista, jotka ovat kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla kunnan määräysvallassa, sekä pykälän 3 momenttia siltä osin kuin siinä säädetään uudesta eli ilmeisesti lain voimaantulon jälkeen hankittavasta kunnan vesihuolto-omaisuudesta.

Korkein hallinto-oikeus katsoo, että pykälän 4 momentin pääsäännön, jonka mukaan vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesilaitoksen tulee jatkossa olla kunnan omistama tai vaihtoehtoisesti asiakasomisteinen vesihuolto-osuuskunta, tulisi ilmetä suoraan pykälän 1 momentista. Pykälän 2, 3 ja 4 momenttiin sisältyvä siirtymätyyppinen sääntely tulisi puolestaan sijoittaa ehdotuksen siirtymäsäännöksiin.

Lisäksi pykälän luettavuuden parantamiseksi tulisi harkita, että luovutusta koskevien kieltolauseiden sijaan pykälässä säädettäisiin kunnan luovutusoikeutta koskevista rajoituksista.

Korkein hallinto-oikeus toteaa edellä esitettyjen sääntelyteknisten muutosten havainnollistamiseksi, että ehdotettu 4 c § sekä siihen liittyvät siirtymäsäännökset voitaisiin muotoilla esimerkiksi seuraavaan tapaan:

4 c § Kunnan omistuksen säilyttäminen vesihuollossa

Vesihuoltolaitoksen ja tukkuvesihuoltolaitoksen tulee olla kunnan kokonaan omistama. Vesihuoltolaitos ja tukkuvesihuoltolaitos voi myös olla asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan omistama tai asiakasomisteisen vesihuolto-osuuskunnan ja kunnan yhteisesti omistama.

Kunta saa myydä tai muulla tavoin luovuttaa omistustaan vesihuoltolaitoksesta, tukkuvesihuoltolaitoksesta tai vesihuolto-omaisuudesta vain toiselle kunnalle tai kunnan omistuksessa olevalle laitokselle.

Kunnan omistuksessa oleva vesihuoltolaitos tai tukkuvesihuoltolaitos saa myydä tai muulla tavoin luovuttaa vesihuolto-omaisuutta vain kunnalle tai kunnan omistuksessa olevalle laitokselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu laitos saa ottaa käyttöön vain omistuksessaan olevaa vesihuolto-omaisuutta.

Siirtymäsääntely

Mitä 4 c §:n 1 momentissa säädetään kunnan kokonaan omistamasta vesihuoltolaitoksesta ja tukkuvesihuoltolaitosta, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen perustettavaa laitosta.

Mitä 4 c §:n 2 momentissa säädetään, koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa perustettua vesihuoltolaitosta ja tukkuvesihuoltolaitosta, joka on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettulla tavalla kunnan määräysvallassa.

Mitä 4 c §:n 4 momentissa säädetään, koskee tämän lain voimaantulon jälkeen käyttöön otettavaa vesihuolto-omaisuutta.

Lausunnon ovat valmistelleet oikeusneuvokset Mika Seppälä ja Jaakko Autio sekä esittelijäneuvos Pekka Kemppainen, ja sitä ovat kommentoineet korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnon jäsenet.

Presidentti   Kari Kuusiniemi

Kansliapäällikkö   Jenny Rebold

Tukiainen Elina
Korkein hallinto-oikeus